

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Plettz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagy-Becskek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1901.

XXX. évfolyam. 149. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hóra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor

Szerda, július 3.

Tisztviselők mozgalma.

Nagybecskerek, 1901. július 3.

Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy a tisztviselők anyagi helyzetén úgy lehetne segíteni, ha a hivatalos munka elintézésére kevesebb hivatalnokot alkalmaz az állam, Matlekovits Sándor vitatja, hogy elsősorban meg kellene vizsgálni, vajjon az a sereg állami tisztviselő, mely az állami gépezetet mozgatja, mind szükséges-e? Hát erre a kérdésre az ő saját érvelésében találjuk meg a legigazságosabb feleletet. Ő ugyanis egy táblázatra hivatkozik, mely a milléniumi kiállításra készült s melyből kitétnik, hogy 1868 óta évenként miképpen szaporodott a tisztviselők száma s hogy ezzel kapcsolatosan az egyes minisztériumokban elntézett ügyek száma is miképpen emelkedett. E szerint a tisztviselők száma volt: 1868-ban 10,871, míg 1894-ben már 34,759. Az elntézett ügydarabok száma volt 1868-ban 226.000 Míg az 1894-ik évben ez a numerus 782.000 re emelkedett.

Világos, hogy szükség van minden tisztviselőre és hogy csak kivételképpen és kevés számmal lehetnek olyan állások, melyek megszüntethetők az adminisztráció egyszerűsítése folytán. Láttuk ezt az eredményt különben két nagyobb város adminisztrációjában is. Budapest jóléti bizottsága és a szegedi egyszerűsítő bizottság is, végig böngésztek az ügykezelést, de alig találtak olyan állású tisztviselőt, akinek a város hiába fizetné a gázsit. Ellenben újabb tisztviselői állások szervezését lesznek kénytelenek javasolni, ha csak a takarékosági hangulat nem feszélyezi őket az igazságukban.

Vékony remény volna tehát, ha csak azt óhajtánánk, hogy a tisztviselők fizetését olyan arányban kell emelni, amilyen arányban a tisztviselői létszámot csökkenteni lehet, mert ez semmit sem jelentene, holott nem is a tisztviselők érdeke az már,

hogy a tisztviselők anyagi helyzete megjavuljon, hanem általános társadalmi és nemzetgazdasági érdek.

Aki komolyan gondolkozik e kérdésről, megdöbbenéssel kell annak észrevennie, hogy ebben az országban 1894. óta mintegy 50.000—60.000 intelligens család él a legnagyobb elégtelenségben, kényszerviszonyok között.

Ennek az 50.000—60.000 családnak a fogyasztási szükséglete csak a legminimálisabb mennyiségekre van redukálva, holott mi örökösen a fölött sopánkodunk, hogy ipar, kereskedelem és gazdasági termelvény nem talál belső fogyasztókra. Örökösen ekszportálni akarjuk minden produktumunkat, mert itthon nem tudjuk értékesíteni. A normális szükséglet azonban itthon nincs kielégítve és silány, olcsó külföldi szállítmányokból élőködik.

Persze, hisz 1894. óta már az így küzködő hivatalnok családok száma nagyon jelentékeny mértékben szaporodott, mert hisz nemcsak az állami adminisztráció, de a községi, városi és megyei adminisztráció is, mértéktelen mértékben megnövekedett azóta.

A szükségben élő hivatalnok családok, ha nem volnának szorongatott viszonyok között és igényeiket szabadabban elégíthetnék ki, megérezné ezt a munkás, az iparos, a kereskedő s a mezői gazda egyaránt. Megérezné az egész társadalom, az irodalom, a művészet, a közjótékonyosság, egyszerűen minden, de minden társadalmi tényező.

Tehát nem éppen csak a tisztviselő érdeke az, hogy a tisztviselők anyagi helyzete javuljon.

Örömmel látjuk, hogy az egész országban megértik ezt és mindenütt úgy tekintik a tisztviselők mozgalomát, mint ahogyan azt tekinteni kell. Kormánykörökben a legnagyobb jóakarattal vannak e kérdéssel szemben s a parlament tagjai párt-

különbség nélkül várják a javaslatot, mely e részben eléjük fog kerülni.

A tisztviselők most már maguk intézik a saját ügyüket. Ők határozzák meg a fizetési skálát, mert ők nagyon jól tudják azt is, hogy az állam pénzügyi viszonyai mit bírnak meg abból, ami igényt ők támasztanak.

A délmagyarországi tanító-egylet nagygyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Debta, 1901. július 2.

A „Délmagyarországi tanító-egylet“ ma délelőtt lelkes ünnepek közt tartotta meg idei nagygyűlését. A reggeli vonatok számos vendéget hoztak. A temesvári vonaton érkezettek Schenk Jakab elnök, a bázsi vonaton érkezettek Molnár József alelnök fogadta a tanító egylet és Gabányi János főszolgabíró a helyi bizottság nevében. Megérkeztek a többek közt: Molnár Viktor dr. főispán, Sebestha Károly kir. tanácsos, tanfelügyelő, gróf Karátszonyi Jenő v. b. t. t., Kabdebo Gergely alispán, Mayer Károly orsz. képviselő, dr. Szabó Mihály torontál-megyei tanfelügyelő, Berecz Gyula turóc-megyei tanfelügyelő, dr. Ujváry Béla kir. tanácsos, a „Néptanítók Lapja“ szerkesztője, Prepeliczay Ödön főszolgabíró, Faragó János, Pancsova és vidéke tanfelügyelője, P. Sziklay Gyula és dr. Marton temesmegyei segédtanfelügyelő.

Reggel 8 órakor ünnepélyes istentisztelet volt a róm. kath. plébánia-templomban, melyen Abfall Károly csakovai esperes-plébános szolgáltatta a szentmisét.

Reggeli 9 órakor megkezdődött a tanítói nagygyűlés, melyen mintegy hatszáz tanító vett részt.

Schenk Jakab egyleti elnök üdvözölte dr. Molnár Viktor főispánt, ki meleg hangú válaszában a tanítók igaz barátjának vallotta magát.

A „TORONTÁI“ tárcája.

A mai társadalomról.

— A „Torontái“ eredeti tárcája. —

I.

Csend van körültem. Csend, mely feledtetni velem mindazt, mi fájdalmat, bánatot okoz, de amely szívembe helyezi a vágyat, az epedést egy teljes valódiságban nem tapasztalt dolog: a boldogság után.

Hogy mi a boldogság?

Talány sokak előtt. Rendszerint e kérdéssünkre oly feleletet kapunk egyikőtől-másiktól, mi az igazi boldogság fogalmát nem fejezi ki érthetően, világosan, minden ízében elfogadhatóan.

A legtöbb a régi bölcselkedők meghatározásai: él.

Es a legtöbb felelet a stoikusok etikáját teszi magáévá, azt mondván:

„Az emberre nézve nem létezhet fontosabb, mint általánosságban és az általánosért élni összhangban az általános természettel, mely egyszerűen az emberi is. Es ez nem csupán a legnagyobb erkölcsi követelmény, hanem ebben áll az emberre nézve a legnagyobb és egyetlen jó: a boldogság is.“

Igaz, hogy a stoikus a legnagyobb és egyetlen jót az erkölcsi életre fekteti, de fel tételezi, hogy az illető általánosságban általánosért éljen.

Hová vezet ez?

A társadalmi élet élvezeteire, gyönyöreire, és az erények gyakorlatára, már pedig ez nem

egyéb, nem lehet egyéb, mint a gyakorlati boldogság, az pedig csak ideig-óráig tartó.

A stoikus elmélet tehát nem elégíti ki tudásunkat a boldogság fogalmáról.

Talán a cyrennai iskola elmélete helyesebb . . . nézzük csak.

Ennek megalkotója: Aristippus azt mondja: „A boldogság: a legtöbb jó a gyönyörben áll.“

Amint látjuk, ez az elmélet még gyakorlatibb, amely még jobban megfelel a gyarló, a bűnös ember vágyának.

De kétségbevonom, hogy a gyönyörök szakadatlan élvezete boldogítson. Ki azt teszi, eleinte élvezetből teszi, s akkor talán boldogítja; de később a gyönyör is megszokottá válik s akkor a boldogság helyét unottság váltja fel.

Ha pedig a gyönyörök élvezete nincs erkölcsi alapra fektetve, nos akkor tisztán a bűn áll előttünk, az pedig a boldogság érzését nem keltheti fel a szívben.

A cyrennai iskola tételét, tehát azt, hogy a legtöbb jó a gyönyörben áll, az epikuristák nemesítették. Felállították tételüket a boldogság fogalmáról, de ahogy látni fogjuk, ők a gyönyör szélsőségéről egy másik szélsőségbe csaptak át, abba a szélsőségbe, amelyet a gyarló ember gyakorlatban megvalósítani nem képes.

Az epikuristák (Epicur bölcsészről neveztetnek így) azt mondják:

„Az élvezet, a boldogság nem a mulandó érzési gyönyörökben, hanem a teljes, önmagával való elégedettségben, a legnagyobb lelki nyugalomban, benső békességben, a legteljesebb benső szabadságban és függetlenségben áll.“

Szép az elmélet, tagadhatatlan. De gyakorlatban, mint mondtam, keresztülvihetetlen.

Nézzük tételenként az elméletet.

„A teljes, önmagával való elégedettség“ a világtól való teljes visszavonulást vonja maga után és ennek eredménye lesz a hideg közöny embertársai iránt. Már pedig minden világi élvezetekről, kényelemlől és szükségletekről lemondván, egyes egyedül önmagára támaszkodván, vajmi nehéz a léleknek kapcsolatban a szívvel felkelteni az illetőben a boldogság érzését. A boldogság egy szeleid édes fogalom és azt a lemondás eszméje nem képes megalkotni, és mert nem képes, e tudat lebontja az esetleg képzelt boldogságot.

„Legnagyobb lelki nyugalom“, lehet e, az azon időből fogva az ép, egészséges embernél, mióta a paradicsomból kiűzetett, mióta az ember küdésre van kényszerítve, ez pedig feltételezi a gondolkodást a legnagyobb lelki nyugalom: a téletenség helyett?!

E tétel merőben lehetetlent állít fel — tehát figyelembe sem jöhet.

„Benső békesség“ van e azóta, mióta az emberi szív sejt, tud szerelemről, kétségbeesésről.

„Legteljesebb benső szabadság és függetlenség“ vannak-e azóta, mióta társaságban él az ember, mióta érdekközösség fűzi embertársaihoz? Mióta a szellem, a lényész az intézők és az mindenkit fogva tart, magával ragad?

Egyik sincs a gyakorlati életben.

Tisztán elméletben lehet és azért gyönyörű az epikuristák felfogása a boldogságról.

De aki arról a fogalomról gondolkozik behatóan, hogy mi a földi ember boldogságának helyes fogalma, tehát az, ami az eszményit, az elméletit a gyakorlatival; a tisztát, istenit az emberi nem gyarlóságival, hibáival összeegyeztetni képes . . . aki erről gondo kodik behatóan,

Sebeszth a Károly kir. tanácsos, tanfelügyelő — a hozzá intézett üdvözlő beszédre válaszolva — üdvözölte az egyület megbízója, Wlassics kultuszminiszter, Halász miniszteri osztálytanácsos és a maga nevében.

Kabdebo Gergely alispán, dr. Szabó Mihály torontál- és Berecz Gyula turócmegeyei tanfelügyelők szintén melegen válaszoltak a hozzájuk intézett üdvözlő beszédekre.

Dr. Ujváry Béla kir. tanácsos üdvözlő az egyület az orsz. tanítói bizottság, az Eötvös-alap és a Néptanítók Lapja nevében; egyben köszönetet mondott tb. taggá történt megválasztásáért.

Faragó pancsovai tanfelügyelő megköszönte és viszonzta az üdvözlőket.

Lillin Ignác közs. jegyző Dettai közs. Gabányi János főszolgabíró a helyi bizottság, dr. Pollák Ede a vörös kereszt egyület dettai fiókja, Fischer Péter igazgató-tanító a dettai tan.ületet nevében üdvözölte az egyület.

Üdvözlő táviratok érkeztek: gr. Csáky Albin tiszteletbeli tagtól, Desseffy Sándor v. b. t. t., megyés püspöktől, Németh József főlész. püspöktől, Bayer Karolina zászlóanyától, Nagy László, Benedek Elek, Wodianer Artur, Dobó szepesi tanító-egyleti elnöktől stb.

A gyűlés üdvözlő táviratokat intézett: Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, gr. Csáky Albin v. b. t. tanácsoshoz, Desseffy Sándor megyés püspökhöz, Halász kultuszminiszteri osztálytanácsoshoz, Bayer Karolina egyleti zászlóanyához és a betegsége miatt el nem jött Schaffer Károly siketnóma-iskolai igazgatóhoz.

Ezután Schenk Jakab elnök az egyület jeliségének (Bátran, gondosan, istenben bizva előre!) hangoztatása mellett a nagygyűlést megnyitotta.

Az első előadást dr. Kormöcsey Emil, a budapesti önkéntes mentő-egyesület orvosa tartotta „Az első segélynyújtás baleseteknél” címmel. Az előadás élénk tetszésben részesült.

Gyenis András gattajai áll. iskolai tanító ismertette az állami elemi népiskolák, azok gondnoksága és tanítói részére kiadott „Utastás”-t.

Nagy tetszésben részesült Dold István nagybecskereki tanító előadása: „A tanító mint köztisztviselő” címmel.

Ezután Mórincz Julia kereszturi állami iskolai tanítónő a leánynevelésről és Schindelman Laura fehértemplomi állami iskolai

tanítónő „Miért van korlátozva a nő működési köre a tanítás terén?” cím alatt tartott előadást.

D. u. fél 3 órakor az óvodai és a gazdasági ismétlő-iskolai szakosztályok üléseztek. D. u. 3 órakor a tanítók kirándultak gróf Karátsonyi Jenő topolyai rizstelepeire.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 óratól kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanazok napokon este 1/2 6-tól 8-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

Július 6. Az olvasókör mulatsága az erdőben.

7. A nagybecskereki könyvnyomdászok szak-egyletének János-ünnepélye az erdőben.

8. Közigazg. bizotts. ülése d. e. 10 órakor.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Preisz János zombolyai adóhivatali gyakornokot a a magyarlőpösi kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adótitkárrá kinevezte.

— **Gyász a b. Nikolics-családban.** Mint részvétellel értesülünk, rudnai Nikolics Fedor báró ifjabb leánya, Nikolics Micheline bárónő, férjezett reithi lovag Wichné, életének 20 ik évében, miután egy gyermeknek adott életet, nagy szenvedések után tegnap Rudnán meghalt. A mélyen sujtott szülőknél és a férjen kívül az elhunytat fivére, ifj. b. Nikolics Fedor, továbbá nővérei, Duka báróné és Hardegg grófné gyászolják.

— **A villamvilágítási bizottság ülése.** A városi villamvilágítási bizottság tegnap délután tartotta ülését, melyen dr. Grandjean József polgármester elnöklésével jelen voltak: dr. Gyorgyevits Milos, Szávits Sándor, Wolfinger Viktor, Oldal Antal bizottsági tagok, dr. Perisics Zoltán bizottsági jegyző, dr. Végh Lajos tiszti ügyész és Beck Gyula villamművezető. Targyalás alá vették a villamművezetőnek véleményes jelentését, melylyel a helybeli új postapület villamvilágítással való ellátására vonatkozó szerződés tervezetét bemutatja. Beható tanácskozás után néhány lényegtelen módosítással a bizottság a szerződés-tervezetet elfogadásra ajánlja a képviselőtestületnek. Több tárgy nem lévén, az ülés fél 4 kor véget ért.

— **A kis-zombori gazdakör löversenye.** Péter-Pál napján a kis zombori gazdasági olvasókör löversenyt, csikódijazást, tekeversenyt rendezett. Mint tudósítónk írja, az egyesület elnöke, zombori Rónay Ernő nagybirtokos a szomszéd-birtokosokból megalakította a bíráló-bizottságot, melynek tagjai voltak: zombori Rónay Lajos százados, ménesparancsnok, Pozsonyi Eckhárd: Oszkár, Trint Béla, Sziklássy István, Theodorovits

István, Lieber Lajos és Balla János. A löverseny-nél I. díjat nyert Ambrus József lova, a II. díjat Balla János és a III. díjat Huszti György ménje. A csikódijazásnál: I éves csikónál az az I. díjat nyerte Gulácsi András, II. díjat Bakaiy Mór, a III. díjat Huszti István csikaja. A 2 éves csikónál első díjat nyert: Balla Mihály, II. díjat Simon János, a III. díjat Csejtei Mihály csikaja. Anyskanca csikájával az első díjat nyerte Heimann Illés, a II. díjat Ambrus András, a III. díjat Huszti György anyakancája. Rónay Ernő ajándékát Matoska Mátyás nyerte. Az iparosok közül díjakat nyertek: Prónai Illés, Prónai Menyhért, Lenhardt János, Pap István, Horváth Mátyás. Kállai Sándor, Daróci János és Tili Márton. Este sikerült táncmulatság volt, melyen felléptek: gróf Nákó Sándor 10 kor., Rónay Jenő főispán és Rónay Ernő 5-5 kor., Pajor Lajos 1 kor., Magyar István, Szilágyi Pál, Engler Mihály 1-1 koronát. Fogadják a felléptetők az egyesület hálás köszönetét. A versenyek tiszta jövedelme 116 korona volt. Az ügy sikere elsősorban Rónay Ernőnek köszönhető, aki nagylelkűen gondoskodik a nép minden érdekeiről.

— **Utások figyelmébe.** A szeged-nagykikinda-nagybecskereki egyesült h. ó. vasut r. t. igazgatóságának értesítése szerint a Budapest nyugati pályaudvarról eddig az este 7 órakor induló személyvonattal Nagybecskerekig közlekedett I.-II. osztályu közvetlen kocsizentul a Budapest nyugati pályaudvarról este 10 óra 10 perckor induló 706 számu gyorsvonattal fog inditattatni és ugy mint eddig Nagybecskerekre reggel 7 óra 49 perckor érkezeni.

— **Milyen idő lesz júliusban?** A szegediek „Meteorja” július hóra a következő időjárás prognózist adta ki:

Július hó változási csomópontjai: 1, 2, 4, 5, 9, 11, 12, 13, 23, 24, 31. Szokatlan nagy számban vannak a hó első felében, úgy hogy majdnem minden második napra változás esik. Ha a változások mind egymással ellentétesek lennének, úgy a gazdaságosságra valóssággal kétségteljes volna, az aratás és cséplés idő szakában ennyi változás. Miután azonban változás az is, ha a már beállott időjárás erősségében nagyot nő, vagy nagyobb mértékben alább esik, így a változatosság még sem lesz oly nagymérvű, bár sem az aratás, sem a cséplés, de meg a fürdőzésre sem leend az állandóság ily kevés jellegével bíró hónap előnyös. A szép napokat a gazdák tehát jól felhasználják s ne bizzanak abban, hogy hosszabban tartó állandó szép időt kapnak, mert sok a csomópont.

— **A muzslyaiak baja.** A muzslyai telepes gazdáknak az idej szeszélyes időjárásán kívül más csapás is zudult a nyakukba, amely fölér egy jókora jégveréssel. Ugyanis a drótféreg pusztítja a buzavetéseket és ahová belevette magát, ott a termést a felével is csekélyebbre redukálja. A drótféreg okozta károk következtében a muzslyaiak adóleengedését folyamodtak a pénzügyigazgatósághoz, amely ma reggel két szakközegét küldte a helyszínére, hogy konstatálják a pusztulást. A két pénzügyi titkár, akit Pánics és Stefanovits városi tanácsosok kísértek, Sóká Ignác muzslyai r. kath. lelkész kalauzolta szomorú munkájuk végzésénél.

— **Nagybecskerek közegészségügye** a lefolyt június hóban, mint dr. Weiserschan József főorvos jelenti, ugyanazon kedvező színvonalon állott, mint az előző május hóban. A születési többlet 11; az általános megbetegedés fölötte kielégítő, minthogy e hónapban hosszú évek óta városunk hevenyragályos betegségtől teljesen mentes volt. Az idült ragályos betegségek közül csak a tüdővész halálesetei mutatnak nagyobb számot. Em-lítésre méltó, hogy a f. év első felében tüdővész folytán 75 egyén mult ki, mely az összhalalozásnak 18 6% át teszi. Trachomára e hó folyamán 2585 egyén vizagáltatott, közülök 13 trachomás és 1 gyanus fedezetett föl. Rendőr-orvosilag 8 egyén lett megvizagálva, 5 mint idült ragályos bajban szenvedő a kórházba szállitattott. Ragályos megbetegedések lefolyása után 1 formalin és 7 gőz-fertőtlenítés végeztetett. A közfogyasztásra szánt élelmi szerek piaca és a városunkban létező 16 pékműhely rendőr-orvosilag ellen-öriztettek; a piac kielégítő, a pékműhelyek ki nem elégítő eredménnyel. Június hó folyamán élve született 64 gyermek, meghalt 53 egyén. A jelentősebb halálokok a következők: vele született gyöngeség 2, görcsök 12, bélhurnt 2, tüdőgyulladás 2, tüdőgümörök 13, vizi betegség 4, gutaütés 1, elmebaj 1, aggkori vég-

ast az epikuristák elmélete kielégíteni nem képes.

Nem képes erre az álbölcselkedők, a sophisták elmélete sem, sem Pláto ideális felfogása, szenvedélyes tűzü okozódása, sem Aristoteles reális gondolkodásu meghatározása, mert mihelyt az ember olvasta ezeket, égető vágy jő a lélekbe oly hit, oly meghatározás után, mi a lelket, a gondolkodást kielégíti.

S erre nem képes; hiszen a valódi tudás lehetetlen Diogenes szerint, s mert tényleg az, miként volna lehetséges annak a meghatározása?

Vagy talán képes arra az emberi elme, hogy rövid mondatban a boldogság meghatározásánál kifejezze a boldogság érzetét: a leirhatatlan gyönyört, azt amely egyszerre magában foglalja az eszményt és a gyakorlatit; a barátságot, a szeretetet, a szerelmet, az erényt, a szépet, a nemest, az istenit és a gyönyört?

Nem, nem, ezt az érzést, mi a boldogság definicója volna, kifejezni a gyarló ember nem képes.

A mai társadalom nem itélkezik ilyen szőr-szállhasogatón. Sokakat elismer boldogoknak. Persze sokszor csalódik, hiszen az ember elvégre is ember, az isteni mindentudásból csak az ész kaptá, az pedig bármily nagy anyagot öleljen is fel, mindig semmiség marad a végtelen nagyságu mindentudás előtt.

Hogy mily könnyen itélkezik a társadalom, arról óhajtok most írni.

Sokan, nagyon sokan járnak, kelnek körül-ünk, kiknek ajkán örökös mosoly ül, kiknek szemei oly igaz bensőséggel tekintenek felebarátjaira. A világ rögtön kész a véleményre: ime, egy boldog ember.

De hogy miért az, vagy hogy tényleg az-e, nem kutatja tovább, nem tekint a belsőre, gyarlóságánál fogva nem is tekinthet, csak a külsőre

után indul, pedig, pedig oly sokszor, oly gyakran a piros, egészségesnek látszó alma belseje is rohadt, enyészetnek induló, élvezhetetlen.

Sokan, nagyon sokan vannak körülünk, kik látszólag közönyvel haladnak el mellettünk, kiknek ajkára csak pillanatra jő a derült mosoly és mégis a hidegnek, közönyösnek látszó külső mélyen érző szívet takar, mely telve életked-vel, meglepéssel, szeretettel.

Es ismét sokan, nagyon sokan vannak, kik egyik nap derült, másik nap borús arccal járnak-kelnek közöttünk, de az a derű, az a boru igazán fejezik ki, mit belsejük akkor érez.

Sokan, nagyon sokan vannak ezek és sajátságos a 22 28 éveseknél látható ez leginkább, azoknál, kiknél a lélek még nem fásult, nem közönyös; kiknél még a szív telve van egekig ható ábrándokkal, erős, szilárd akarattal.

Es a világ itt is, mint mindenben véleménynt ad és véleménye: ime egy boldog halandó.

Mit szólják azokról, kik elrejtik érzelmeiket a kíváncsiak előtt, kik mosolyognak, kacagnak, mikor sirniok kellene; kik szomorú kifejezésre erőltetik arcuk izmait, hogy a világ ne lásson belsőjükbé; ne lássa, hogy ott, a mélyen érző szívből boldogság, szenvedély, kétség, boldogtalanság lakozik.

Es a világ újra és mindig kész az ítélre, csak azért, hogy legyen miről beszélnie, mivel foglalkoznia.

Nem a scepticismus elmélet alapján írom ez értekezésemet, ne értsenek félre hölgyeim és uraim. Elismerem, hogy a világnak joga van itélkezni; szabad szó és szabad gondolat: ez legyen mindig meg a társadalomban, de ki vánom, hogy ne csak az összes gondolkodjék és szóljon szabadon, hanem az egyes is, de úgy az összes, mint az egyes legyen felelős továbbra is szavaiért, tetteiért.

Bévérdy Gyula.

kimerülés 5, egyéb természetes halálokok 9. Vallásra nézve az elhaltak közül 17 róm. kath., 2 ág. ev., 1 ev. ref., 32 g. kel., 1 izr. Helybeli 41, torontálmezei 9, magyarországi 3. Foglalkozásra nézve napszámos 24, iparos 10, ügyvéd 1, földmives 10, foglalkozás nélküli 1, városi szegény 1, szolga 1, kereskedő 1, vasuti hivatalnok 1, hivatalnok 1, magánzó 1.

— **Párbaj egy szál vonóra** A helybeli Mojsze Milán zenekarának egy küldöttsége járt ma délelőtt szerkesztőségünkben s a következő kihívás számba menő „Nyilt levél” közlésére kért föl bennünket:

Veress Tóni urnak és nemzeti zenekarának Helyben.

Messze idegenből jöttél ide a zenekaroddal, hogy elhódítsad tőlünk a mi imádtott nagybecskereki közönségünk szeretetét; zenekarunk vénei a nagybecskereki közönség véneivel öregedtek meg, az ifjaink az idevaló ifjúsággal nőttek fel, ismerjük hát az egész társaság szívét, lelkét, hiszen mindig abhoz szólunk, ha muzsikálnak s most ezt a közönséget akarjátok tőlünk elszerezni — ha képes vagy rá, bármint fájjon is — ám legyen! Nyilvánosan felhivlak, hogy álljunk ki csüörtökön este a „Rózsa szállodá”-ban a zenekarunkkal. c. közönség elé. Játsszunk felváltva magyar nótát, táncdarabokat, operanyitányokat, operette-egyvelegeket, azután álljon ki a zenekarinktól a két primás és játszanak azok szólót, nem bánjuk, ha egy-egy kvartett is megmérkőzik egymással és azután itéljen a mi imádtott közönségünk, melyik a jobb primás, melyik a jobb banda, melyiket szereti jobban, mi ezt tudni óhajtjuk s kérjük a közönséget, hogy a mérkőzésre megjelenjen sziveskedjék, Te pedig híres debreceni Veress Tóni! ki fogsz állani, ha nem jössz úgy így is győztünk. Várunk!

Nagybecskerek, 1901. július 3.

Mojsze Milán és zenekara.

— **A világ teremtése és a törvényes határidő.** Egyik jobbmodu vastagnyaku magyarnak valami ügyes-bajos dolga akadt a törvényszék előtt, amely gazduramat el is ítélte a kereseti tőke, holmi kamat s a szokásos járulékok erjéig. A magyar nem tudott megnyugodni sehogysem az ítéletben, kapta tehát magát s hosszú árkusokan elmondotta, elmagyaráta ügyes-bajos dolgát s az épen nem perrendszerűleg felszerelt felebbezést be is nyújtotta egy példányban a törvényszéki iktató hivatalba. Nemsokára irást kapott azután gazduram, hogy a nem kellő számú példányban beadott felebbezéshez a hiányzó példányokat három nap alatt, a törvényes következmények terhe alatt, adja be. Magyarunk, aki addig is igen sokat izzadott, míg a felebbezés első példányát megírta, igen kevésnek találta a három napi határidőt s éppen azért a törvényszék végzésének kézbesítését igazoló vétivve ráírta a többek között:

„Ellentmondok, mert az Isten is hat nap alatt teremtette a világot, három nap tehát nem lehet elegendő az appellálási felebbezés elkészítése arányában sem.

S ezt tényleg be is bizonyította, mert nem törődve a törvényes következményekkel, nem adta be a hiányzó felebbezési példányokat.

KÖZGAZDASÁG.

— **Állatbetegségek.** A földmivelésügyi miniszterium közlése szerint Torontálvármegye területén a következő állatbetegségek észleltettek a legutóbbi időben:

- Lépfene:**
 antalfalvi j. Tomasevác 1 u.,
 pancsovai j. Glogon 1 u.
- Veszétség:**
 törökkanizsai j. Deszk 1 u., Jázova 1 u
 zsombolyai j. Kis-Tószeg 1 u.,
 Nagy-Kikinda v. 1 u.
- Takonykór és bőrféreg:**
 alibunári j. Ferdinándfalva 1 u.,
 módosi j. Szerb-Bóka 1 u.,
 nagykikindai j. Mokrin 1 t.,
 perjámosi j. Bogács 1 u.,
 törökkanizsai j. Jázova 1 u., Tisza Szent Miklós 1 u.,
 zsombolyai j. Nagy-Tószeg 1 u., Német-Cernya 1 u.,
- Nagybecskerek v. 1.,
 Nagykikinda v. 1 u.**
- Rühkór:**
 antalfalvi j. Crepája 1 u., Farkas 2 u.,
 Jarkovác 3 u., Lajosfalva 1 u.,
 Oaora 6 u.,

- bánlaki j. Bánlak 2 u., Istvánvölgy 1 u., Karácsonyi Liget 5 u., Partos 1 u., Tolvádia 4 u., Ürményháza 1 u., Ujfalu 1 m., Tamásfalva 1 u., Horvát-Neuzina 3 u., Macedonia 1 u., Rudna 1 u., Szerb-Neuzina 7 u., Tógyér 9 u.,
- csenei j. Bótos 15 u., Rogendorf 1 u., Perlasz 11 u., Torontál-Erzsébet-lak 1 u.,
- módosi j. Magyar Pádé 1 t., Réva-Ujfalu 2 u., Gyülvész 3 u., Kumán 1 u., Tarras 10 u., Deszk 2 u., Feketető 19 u., Szanád 2 u., Torontál-József-falva 1 u.,
- nagybecskereki j. Sertésvész:
 bánlaki j. Karácsonyliget 3 u.,
 csenei j. Öregfalu 1 u.,
 módosi j. Horvát-Neuzina 1 p., Surján 5 u.,
 nagybecskereki j. Béga Szent György 4 u., Katalinfalva 23 u., Lázárföld 24 u., Lukácsfalva 2 p., Torontál-Erzsébetlak 26 u., Szerb Elemér 1 u.,
 nagyszentmiklósi j. Porgány 1 m.,
 párdányi j. Dinyás 43 u., Szerb-Ittebe 7 u., Szerb-Szent-Márton 5 u.,
 törökbecsei j. Török-Becse 2 t.,
 törökkanizsai j. Kúbekháza 3 u., Oroszlámos 1 m., Tisza-Szent-Miklós 2 u., Török Kanizsa 1 sz.,
 zsombolyai j. Magyar Cernya 1 p.

TAVIRATOK.

A bolgár fejedelem Magyarországon.

Budapest, július 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ferdinánd bolgár fejedelem két fiával és édes anyjával ma reggel a gömörmezei birtokára, Szent-Antalra érkezett.

A szerb király levele.

Budapest, július 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik, hogy Gruics ezredes, a szerb király követe, tegnap adta át a szultánnak Sándor király sajátkezűleg írt levelét, melyben felhívja a szultán figyelmét a szerb-török határon végbemenő eseményekre.

Ujabb sztrájk Resicán.

Budapest, július 3. (A „Torontál” eredeti táv.) A szegedi kerületi csendőrpáncsnoksághoz távirat érkezett Resicáról, hogy a gyár vezetősége a sztrájk után több munkát elbocsátott. E miatt a sztrájk ujabb kitörésétől tartanak. A hatóság csendőrség kiküldését kérte.

Vesztégzár Konstantinápolyban.

Budapest, július 3. (A „Torontál” ered. távirata.) A „Frankfurter Zeitung” értesítése szerint a konstantinápolyi kikötőt vesztégzár alá helyezik. A tegnapi Galatában elhunyt ember halálát ugyanis mint hivatalosan megállapították, pestis okozta.

Vasut-megnyitás.

Budapest, július 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bernből jelentik: Ma nyílt meg a bern-neuenburgi közvetlen vasuti összeköttetés, amely a Simplonhoz vivő utat jelentékenyen megrövidíti

Spanyolországban.

Budapest, július 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Madridból táviratozzák: Tegnapi egész Spanyolországban rendzavarás nélkül tartották meg a szentévi körmenetet. Csak Barcelonában akarták az antiklerikálisok sipolva és a katolikusokat gyalázva a körmenetet megakadályozni. Néhányan a templomba is berontottak és azt kiáltották: „Éljen a forradalom!” „Halál a klerikálisokra!” Az asszonyok között nagy rémület támadt. A tüntetőket a polgárőrség verte szét.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1901. július 3.

A készárutüzlet hivatalos árjegyzései:

Buza	kilós	50 kilogr. ára		kilós	50 kilogr. ára		
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig	
Bánsági	6	76	7.55	7.65	80	0.—	0.—
Tiszavidéki	„	76	7.75	7.85	80	8.20	8.30
Pestvidéki	„	76	7.75	7.85	80	8.10	8.20
Bácskai	„	76	7.80	7.95	80	0.—	0.—

Roze	uj	elsőrendű	kilós	70—72	7.15	7.30
„	„	„	„	„	7.05	7.15
„	„	„	„	„	6.40	6.75
„	„	„	„	„	6.10	6.30
„	„	„	„	„	0.—	0.—
„	„	„	„	„	7.20	7.35
„	„	„	„	„	0.—	0.—
„	„	„	„	„	5.40	5.45

Határidő-üzlet.

Budapest, július 3. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) Gyenge forgalom mellett az árak ismét csökkentek tételenként 5 fillérrel. Határidőüzletben déli zárlatkor a következő jegyzések fordultak elő:

Buza októberre	8.02—8.03
Roze	6.75—6.76
Zab	6.26—6.27
Tengeri júliusra	5.23—5.24
„ októberre	5.01—5.02
Repce augusztusra	12.75—12.80

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekéről.

Ervényes 1901. május hó 1-től.

Erkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:

- Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
- Pancsováról: délelőtt 7 óra 55 p.; délután 5 óra 55 p.
- Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
- Verseczről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
- Alibunárról: este 7 óra 23 p.
- Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
- Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 55 p.; délután 4 óra 35 p.; éjjel 10 óra 33 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:

- Zsombolyára: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
- Pancsovára: reggel 8 óra 30 p.; délután 6 óra 30 p.
- Temesvárra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
- Verseczre: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
- Alibunárra: reggel 3 óra 25 p.
- Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
- Szeged Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 40 p.
- Karlova—Nagy-Kikindára: reggel 5 óra 58 p.

Nyiltter.*)

PINCZÉR EGYÜVEG KRONDORF!

BORHOZ LEGJOBB!
 KITÜNŐ ASZTALVIZ
 ÉS
 NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL.
 NEHEZEN EMÉSZTŐ, GYOMORHURUTNÁL KITÜNŐ HATÁSA VAN!
 83—25.24

FŐRAKTÁR:
ARMBRUSTER JÓZSEF czégnél.

*) Az e rovat alatt közölkésként nem vállal felelősséget a szerk.

Vendéglő az erdőben!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a kincstári kiserdőben

nyitottam, mely egész nyáron át a kiránduló közönség rendelkezésére áll.

Naponta friss sör.
— Jó ételekről és italokról kezeskedem. —
Vasar- és ünnepnapokon zene.
— A vendéglőhelyiség fedve van. —

Tisztelettel

Wagner Péter,

650-1.1

vendéglős.

Pancsova—kubini ármentesítő és belvizzabályozó társulat

Versenytagyalási hirdetmény.

A pancsova—kubini ármentesítő és belvizzabályozó társulat a nyílt csatorna 7430. folyó méterében Sándor egyháza alatt építendő téglafalazatu hid. összesen 51.135 kor. 37 fillérre költségtelt munkálatainak biztosítás ra folyó évi július hó 22-én délelőtti 10 órakor a társulati igazgatóság hivatalos helyiségében zárt ajánlati versenytagyalást tart.

Az alulírott igazgatóság felhívja a a versenyezni óhajtokat, miszerint a fenti összeg után számítandó 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a fönnevezett időig alulírott igazgatóságnál annál is inkább benyújtják, mert később érkező ajánlatokat figyelembe venni nem fogunk.

Az ajánlatokban kiteendő: Versenyző neve, polgári állása és lakhelye, továbbá kiteendő számokkal és betűkkel kiírva azon százalék, a melynek a költségvetésben foglalt árból való leengedése vagy fölfizetése mellett hajlandó ajánlattevő a munkálatokat elvállalni. Kiteendő végre, hogy ajánlattevő az építési terveket, föltételeket és a helyi viszonyokat ismeri.

Az ajánlatok lezárt és lepecsételt borítéka a következő felirással látandó el: „Ajánlat a pancsova—kubini ármentesítő és belvizzabályozó társulat téglafalazatu hidjának felépítéséhez.”

A hid tervei az azokra vonatkozó számításokkal, valamint az általános és részletes építési feltételekkel együtt a társulati igazgatóság irodájában délelőtti 8—12-ig és délután 2—5-ig naponkint megtekinthetők.

Az ajánlatok fölött a társulat miniszteri biztosa fog dönteni, ki fönntartja magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhatni vagy esetleg azokat mind mellőzhetni.

Pancsován, 1901. évi július hó 1-én.

A miniszteri biztos ur ó Méltósága megbízásából:

Pancsova—kubini ármentesítő és belvizzabályozó társulat igazgatósága.

Ulmer József,

647-2.1

igazgató-mérnök.

Nagy Komlós község előljárásgától.

2080. kig. szám 1901.

640-3.3

Hirdetmény.

Nagy Komlós község előljárársága ezennel közhírré teszi, miszerint az egész körülbélű 7000 holdat kitevő határban gyakorlandó vadászati jog, 1901. évi augusztus hó 15-étől 1907. évi július hó 31-éig terjedő időre folyó évi július hó 14-én délelőtti 9 órakor a község házában nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

A részletes feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Kelt Nagy-Komlóson, 1901. évi június hó 28-án.

Spuhler Ferenc,
jegyző.

Iszak Panteleimon,
bíró h.

7452. végrh. szám 1901.

646-1.1

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. járásbíró 1900. évi V. 452. számú végzése következtében dr. Pollák Gyula perlaszi ügyvéd által képviselt, a perlaszi új takarékszövetkezet javára Grasznak Anna és Ferdinánd perlaszi lakosok ellen 760 kor. s jár. erejéig 1900. évi aug. hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 2400 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 200 mm. buza nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járásbíró 1900-ik évi V. 452. számú végzése folytán 220 kor. hátr. tőkekövetelés, ennek 1900. évi június hó 1. napjától járó 6% kamatai erejéig Perlaszon adósok házában leendő eszközzésére 1901. évi július hó 13-ik napjának délelőtti 10 óra határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Perlaszon, 1901. évi június hó 20. napján.

Engl,

kir. bírósági végrehajtó.

Nagy elegáns lakás kiadó,

6 lakószoba, 2 cselédszoba, fürdőszoba, teljesen elkülönített nagy pinca, padlás és minden igénynek megfelelő melléképítményekkel, f. évi november 1-től, tovább 1 egész vagy több évre, alólírott nál.

Menczer Lipót,

495-x.15

melencei-utca 289/7.

V. 315. végrh. szám 1901.

649-1.1

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. járásbíró 1901. évi Sp. I. 172. számú végzése következtében dr. Eremin György perlaszi ügyvéd által képviselt Georgievits Milán javára Nenadovits Velimir t.-szigeti lakos ellen 70 kor. s jár. erejéig 1901. évi június hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1200 koronára becsült következő ingóságok, u. m. egy gőzcséplőgép és egy hintó nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járásbíró 1901. évi V. 315. számú végzése folytán 70 kor. tőkekövetelés, ennek 1900. évi május hó 15. napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 73 kor. 12 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig T.-Szigeten adós házában leendő eszközzésére 1901. évi július hó 10. napjának délelőtti 9 óra határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Perlaszon, 1901. évi június hó 28. napján.

Engl,

kir. bírósági végrehajtó.

A pancsovai szolgabírósgától.

4124. sz. 1901.

648-2.1

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésbe jött bárányosi községi segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással a következő javadalmazások vannak egybekötve: 800 korona évi fizetés és mint anyakönyvvezető helyettes 200 korona államsegélyt kap.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a törvényben előirt képesítést igazoló jegyzői oklevelet és eddigi működésükről szóló bizonyítványt felszerelt kérvényüket 1901. évi július hó 16-ig alólírott hivatalnál nyujtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe véteteni nem fognak.

A választás 1901. évi július hó 17-én délelőtti 10 órakor fog Bárányos községben megejtetni.

Pancsován, 1901. évi június hó 29-én.

Jablonszky Miklós,
főszolgabíró.

Egy uri nő

háztartónői állást

keres.

631-x.4

Cim a kiadóhivatalban.

V. 266. végrh. szám 1901.

645-1.1

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. járásbíró 1901. évi V. 266. számú végzése következtében dr. Pollák Gyula perlaszi ügyvéd által képviselt Weinfeld Fülöp József, javára Grasznak Ferdinánd perlaszi lakos ellen 487 kor. 90 fill. s jár. erejéig 1901. évi május hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 700 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 40 drb. malac 2 kocsis, szobabutor és egyéb ingók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járásbíró 1901. ik évi V. 266. számú végzése folytán 487 kor. 90 fill. tőkekövetelés, ennek 1901. évi március hó 1-én napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 93 koronában biróilag már megállapított költségek erejéig Perlaszon adós házában leendő eszközzésére 1901. évi július hó 13-ik napjának délelőtti 9 óra határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Perlaszon, 1901. évi június hó 20. napján.

Engl,

kir. bír. végrehajtó.

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék.

A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy a ki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvétetnek a „Torontál” kiadóhivatalában.